

DEBRECENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

EGY ÓRA . . . K 25.—
NEGYED ÉVRE K 75.—
FÉL ÉVRE . . . K 150.—
EGÉSZ ÉVRE . K 300.—

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL: DEB-
RECEN, PIAC-U. 49. SZ.
TELEFONSZÁM: 18.

POLITIKAI NAPILAP.

A debreceni választások

Kedd délre várhatók az eredmények

Vasárnap reggel 8 órakor kezdődtek Debreczen mindhárom kerületében a nemzetgyűlési választások és most, amikor ezeket a sorokat írjuk, még javában folyik a szavazás mindhárom kerületben. Csupán a harmadik kerületi 42. számú szavazókörben ért véget a választási aktus vasárnap este, minthogy ebben a szavazókörben a választók száma alól van a 600-on s így a szavazást itt már az első nap este befejezheték, a szavazókör urnáját lepecsételték és átadták Kulin Imre kir. ítélőtáblai tanácselnöknek, a kerület választási biztosa-
Általában azonban folytatják a választási eljárást egészen ma este 8 óráig és csak ekkor adják át az egyes szavazatszedő küldöttségek elnökei az urnákat az illetékes választási biztosoknak. A szavazatok összeszámlálását holnap, kedden reggel kezdi meg és előreláthatóan csak a déli órákban végezhetik be ezt a munkát. Így tehát a választás eredményét is legjobb esetben csak kedden lehet megtudni.

A választási aktus, miután a választást az általános titkos választójog alapján ejtették meg, óriási tömegeket vitt az urnák elé. Mindamellett sem az utcákon, sem a szavazó helyiségek körül semmiféle nagyobb csoportosulás nem volt észlelhető, aminek magyarázatát az egyes kerületeknek igen nagyszámú szavazókörökhöz történt felosztása adja meg. Nem volt továbbá semmiféle tömegesebb felvonulás, zászlókat és egyéb jelvényeket a törvény értelmében nem volt szabad használni s így természetesen nem volt meg a választásnak az a mozgalmas és színes képe, amely a régi magyar követválasztást olyan érdekesség és izgalmassá tette, viszont azonban nem is fordult elő olyan incidens, ami a választás menetét bárhol is megzavarta volna. Bizonyára része volt a két nap sima lefolyásában a törvényben elrendelt szesztilalomnak is, amely kedden egész napon át tart. Az egyes kerületek választási biztosaikhoz semmiféle panasz nem érkezett visszaélésekről, nyugodtan, zavartalanul tett el a választás két napja, a készenléthe helyezett karhatalomnak sehol sem akadt dolga.

Nagyobb élénkség csupán a pártirodákban volt tapasztalható. Itt futottak össze a pártok bizalmi férfainak jelentései, amelyekből a pártvezetőségek némi tájékozódást szerezhettek az esélyek-re nézve, de persze, csak kombinációkról lehet szó, a szavazás titkossága minden pontosabb információt kizár. Ma reggel, a választás második napján még mind

a két párt mind a három kerületben erősen bizakodik a győzelemben.

A szesztilalom kedden is érvényben van

A választási bizottság elnöke rendelkezése folytán a szesztilalom folyó hó 16-én mind három kerületben az utolsó választási eredmény kihirdetése után is meghosszabbították.

Debrecen, 1920 június 14.

Rfókapitány helyettese.

Kérelem a szavazatszedő küldöttségek tagjaihoz.

A most lezajlott választás volt az első, mely az általános titkos választói jog jegyében történt. Természetes dolog, hogy merülhettek fel a szavazásnál oly moz-

zanatok, amelyeket a választási rendelet készítője előre nem látott. A szavazatszedő küldöttségeknek működő egyéneknek lehetnek olyan értékes gyakorlati megfigyelései és bizonyára vannak is, amelyek a következő választásoknál haszonnal értékesíthetők volnának. A hatóság részéről a választási munkálatok vezetésével megbízott Csobán Endre főlevéltárnok kéri ennélfogva a küldöttségek elnökeit és tagjait, hogy mindazok észrevételeiket, amelyek a szavazás praktikus keresztülvitelére, továbbá a választási rendelet végrehajthatóságára és esetleges hiányaira vonatkoznak, szíveskedjenek vele hivatalos helyiségében (Városháza, földszint 5. sz.) a hivatalos órák alatt szóbelileg, vagy írásbelileg tudatni.

A katonaság rendet csinál

A honvédelmi miniszter beszámolója a Duna-Tisza közti állapotokról

Budapest, június 14. A nemzetgyűlés mai ülését Rakovszky István elnök délelőtt 11 órakor nyitotta meg.

A napirend előtt Soós Károly honvédelmi miniszter szólalt fel és beszámolt arról, hogy milyen intézkedések történtek a katonai tulkapások ellen, valamint hogy meg ne történhessenek olyan gaztettek, amelyekkel a nemzeti hadsereg egyenruhájával visszaélve követtek el. Bejelenti, hogy Horváth ezredes a Duna-Tisza között nyolc huszárszázaddal és két gyalogzászlóaljjal megindult, hogy mindazokat az embereket összefogdossák, akik a hadsereg egyenruhájával visszaélve, büncselekményeket követtek el, ha pedig tényleg a hadsereg tagjai voltak, megbüntessék őket.

Az eddigi eredmény az, hogy leginkább egyenruhába öltözött elemek követték el a büncselekményeket. Így egy Welser nevű volt alhadnagy, a Prónay-zászlóalj nevével visszaélve lopott és több keresztény gazdát megvert. Egy másik volt főhadnagy szintén visszaélt az egyenruhával, János-halmán néhány ezer koronát zsarolt egy zsidó embertől. A nyomozó csapat parancsnoka jelenti, hogy Bugviban a csendőrség több egyenlétartóztatott; Kunszentmiklóson egy katonai ruhában levő egyént ugyancsak letartóztattak hamis igazolvánnyal, ez beismerte, hogy fegyenc volt. A lakosság hangulata itt erősen zsidóellenes. Ugyancsak Kunszentmiklóson letartóztatták Csapó László Prónay-zászlóaljbeli örvetetőt, aki a bekísérés alkalmával öngyilkos lett. A kifüggesztett katonai hirdetményeket állítólag két tanár letépte és most nyomozzák őket. Fülöpszálláson és Szabadszálláson a portyázás tart. A lakosság hangulata némileg feszült. Izsákról a különítmény

az orgoványi erdőbe rendeltetett ki. Kiskunfélegyházán egy polgári egyént és két katonai egyént letartóztattak, továbbá négy katonai ruhába öltözött és felszerelt rosvolt multu fegyencet, akik a Héjjas és Hertelendy nevekkel visszaélve, raboltak. A lakosság többnyire megnyugvással fogadta a portyázást és a legtöbb helyen támogatja, egyes helveken azonban nagyon zsidóellenes a hangulat. A katonaság szép szóval igyekszik megnyugtanni a lakosságot, hogy csak a rendet és közbiztonságot akarják helyreállítani.

A miniszter ezzel bizonyítottan mondja, hogy mindent megtett a rend helyreállítására és a jövőben is megteszi kötelességét. Azzal az állítással szemben, hogy nem a katonaság, hanem a polgárság mentette meg az országot a bolsevizmustól, tiszti parancsot adtam ki, melynek bevezetésében rámutattam arra, hogy a bolsevizmustól az országot a polgárság a tisztikarral karöltve mentette meg. A hadseregnek két nagy tulajdonsága van: lángoló hazafias szellem, amely nem akar ellenfélre jönni az alkotmányosság egyetlen tényezőjével, tehát a nemzetgyűléssel sem. A másik: a vafegyelem. Kéri a nemzetgyűlést, támogassa őt abban az igyekezetében, hogy a polgárság és a katonaság között egyetértést hozzon létre.

Zakány Gyula válaszol Huszár Károly minapi felszólalására. Válaszolja azért a memorandumért a felelősséget, melyben az indiai alkirályról van szó s amelyet az ébredő magyarok nyújtottak át Huszárnak. Nem azt akarják, hogy a kormányzó legyen indiai alkirály, hanem a kormányzó mellett gazdasági organizátor szerepére ajánlották.

Hegedüs György és Maczky Emil

szólaltak fel ezután, a nemzeti hadsereg védelmében.

A köztisztviselők

A napirendre áttérve harmadszori olvasásban elfogadták a köztisztviselőkről szóló törvényjavaslatot.

A zárt ülés titkát elarulták

Frühwirth Mátyas sürgős interpellációban kérde: van-e tudomása a miniszterelnöknek arról, hogy a legutóbbi zárt ülésekről két képviselő gyorsírói jegezeleket csinált s azokat felküldték a bécsi magyar lapoknak: a Bécsi Magyar Ujságnak és az Embernek, melyekben az egész zárt ülés megjelent, de tele hazugságokkal. Sürgős intézkedést hogy a zárt ülés titkát meg ne sértsék a képviselők. Kérde továbbá: fentarja-e a miniszterelnök a cenzurát?

Simonyi-Semadam Sándor miniszterelnök nyomban válaszol. O is olvasta a Bécsi Magyar Ujságot és felháborodva konstata-
ta, hogy a zárt ülés egyes részletei megjelentek abban. Ez ellen nem tud más intézkedést tenni, mint hogy a képviselőket becsületére és hazafiságára appellál, mert ha ellenségeink a zárt ülés tárgyaival hozzájutnak és azokat tendenciózusan beállítják, ezzel csak az országnak és a hadseregnek okoznak kárt és veszedelmet. Egyébként abban a cikkben, kivéve a szónokok sorrendjét és a tárgyakat, csupa tendenciózus, elferdített hazugság jelent meg. Ami a cenzurát illeti, azt fenn kell tartani, mert körül vagyunk véve bolseviztákkal, így Ausztriában egész csomó magyar ujság van, amelyek be akarják csempészni a hadsereg fegyelmét bomlasztó cikkeiket. Hasonló az állapot Csehországban is. Rajta lesz, hogy a cenzuránál igazságtalanságok és egyoldalúságok ne történjenek.

A miniszterelnök választát tudomásul vették s ezzel az ülés délután 1 órakor véget ért.

— A termelő lakosság figyelmébe. A Gabonagyűjtés Országos Kormánybiztossága a gabonagyűjtési akció tisztántul részére való befejezését sürgeti. A Gok. kormánybiztossága leirata szerint az akció eddigi eredménye nem kielégítő, pedig a mindennapi kenyernek biztosítása országunk elsőrangú fontossággal bír érdeke. Most, midőn mindenéből kifosztott országunk kénytelen volt a teljesíthetetlen bekeszerződést aláírni, hasson át mindnyájunkat szomorú sorsunkban az a tudat, hogy csak a magunk erejéből állhatunk talpra. Ebben a nehéz időben elsőrendű érdek, hogy az új termésig a nemzeti hadsereg és az ellátatlan lakosság kenyérszükségletét biztosítsuk. Felkérjük azért a város termelő lakosságát, hogy eddigi felhívásainknak megfelelőleg né-

külözhető gabonakészletüket, valamint a reájuk kivett mennyiségeket minél sürgősebben beszállíttatni sziveskedjenek. Debrecen, 1920 június 14. Közelelmezési ügyosztály.

Olasz-albán háború

Az albánok Valona előtt

Róma, június 14. Nincs ma nagyobb eseménye Olaszországnak, mint az albán háború. A kormányválság senkit sem érdekel, háttérbe szorul az a kérdés, hogy sikerül-e Giolittinek megalakítani az új kormányt.

Az *Epoca* a lap élén háromhasábos címmel felhívást intéz az olasz nemzet ifjúságához, hogy mindenki ragadjon fegyvert és önként menjen az albán harcra, mert aggasztó az olaszok helyzete.

A lázadó albánok szombaton 800 méternyire közeledtek Velonához, elkeseredett küzdelem után, melyben sok száz halottjuk volt és szorongatják az olasz csapatokat, melyeket a mohamedán lakosság hátbatámadott. Valonának olasz polgárnépét, körülbelül ezer családot, hajón a közeli szigetekre vitték. *Antiváril és Dulcignol az olasz csapatok kénytelenek voltak kiüríteni; Durazzol még tartják ugyan, de aligha sokáig.*

Hivatalnok-kormány Ausztriában

Az osztrák nemzetgyűlést feloszlatják

Bécs, jun. 16. A kormányválság még nem múlt el. Nincs remény, hogy az eddigi koalíciót, a szociáldemokrata párt és a keresztény-szociálisták együttműködését meg lehessen meníteni. Ilyen körülmények között Seitz elnök hivatalnok-minisztérium kinevezésére gondol és kénytelen lesz a nemzetgyűlést feloszlatni.

A szociáldemokrata párt választmánya és a keresztény-szociálista párt tanácsa elhatározta, hogy a választásokra haladéktalanul meg kell kezdeni az előkészületeket. Az új választások őszre lesznek, addig pedig hivatalnok-kormányra vár az a feladat, hogy tető alá juttassa a vagyondezszerű és alkotmány reformjáról szóló törvényjavaslatot.

A német válság

Berlin, jun. 14. Ebert elnök hívására Heintze dr., a német néppárt vezetője, Drezdából tegnap Berlinbe érkezett és az elnök őt bízta meg az új kormány megalakításával.

Felhívás a cséplőgéptulajdonosokhoz. Az 1907. évi V. t.-c. és a végrehajtása tárgyában kiadott 14.615/910. számú belügy- és 18.269/917. VI. A. sz. kereskedelemügyi miniszteri rendeletek alapján felhívjuk a cséplőgéptulajdonosok, hogy mint időszakos hitelesítésre kötelezett felek, mérlegeik és súlyaik időszakos hitelesítéséről legkésőbb június hó végéig — a büntető következmények terhe mellett — gondoskodjanak. Állami mértékhatósító hivatal (Teleki-utca 79).

Essad pasát meggyilkolták

Egy albán diák revolvermerénylete

Páris, jun. 14. Egy albán diák ma két revolverlövessel megölte Essad pasát, az albán delegáció vezetőjét. Essad pasa tudvalevőleg, amióta királyválasztották, meghívást kapott a békekonzferenciától és ezért tartózkodott Párisban.

Páris, jun. 14. Az *Essad* pasa ellen elkövetett merényletről jelentik: Az albán delegáció vezetője éppen eltávozott szállójából, amidőn egy fiatalember hirtelen eléje lépett és revolverrel kétszer a mellébe lőtt. Essad pasa összeesett, bevitték a

szállóba, ahol rövid idő múlva meghalt.

A merénylet egy rendőr és a szálló egyik alkalmazottja bevitték a rendőrségre. *Aveni Ruszten*-nek hívják, 27 éves állampolgár, tanítóképző intézeti növendék. Május 31-én érkezett Párisba és június 5-ike óta a Montmartre-negyedben lakik. Kijelentette, hogy Essad pasát nem előre megfontolt szándékkal ölte meg, hanem hirtelen támadt a gondolata, amikor az albán diktátort meglátta és eszébe jutottak azok a szenvedések, melyeket Albániának okozott.

A zsidóság magyar marad a megszállott részeken is

A nagyváradi főrabbi jubileuma

A nagyváradi zsidó hitközség és vele együtt egész Erdély liberális közvéleménye május 31-én ünnepelte a nagyváradi zsidó templomban *Kecskeméti Lipót* dr. főrabbi 30 éves jubileumát. A zsufozásig megtelt templomban az helyi román hatóságok jelen voltak, a magyar intelligencia valláskülönbőség nélkül s a szomszéd hitközségek. *Adorján Armin* dr. és *Stern Ödön* dr. üdvözlő szavai után *Kecskeméti Lipót* dr. főrabbi emelkedett szólásra és olyan beszédet tartott, mely a helyi lapok szerint „a magyar irodalomnak és a magyar retorikának is ünnepe volt”. A beszédből itt közöljük a következő részletet:

— Milliók meggyőződése, hogy a zsidóság mint külön nemzet kérje ki a jogát történetben és ezeket szemben sokkal több milliónyi a zsidóság, akiknek idegen a nemzeti zsidóság fogalma és elszomorodva gondolnak rá, hogy hátha kell, hogy átesküdjének arra az elvre. Az én meglátásomban ez a »kell« *nagy nyomorúság lenne*. Annak akarjuk a zsidóságot, aminek hittük is: *erkölcsi alakulatnak*. Csak az erkölcsi kultúra védi meg a zsidóságot. A nemzeti érzésű zsidóság dolgozzon a maga módján, de hagyjon bennünket a magunk útjára.

— Maradok az, aki voltam: papja annak a biblia szellemében való zsidóságnak, aki nem nemzeti, hanem erkölcsi alakulat és nemzeti érzése más és más nemzeteké. Többet mond azonban minden elméletnél a valóság és a valóság az, hogy én a zsidó népléleknek lehettem a legjobb akarattal dolgozó munkása, *de nemzeti érzésben a magyarságé voltam!*

Utolsó szavam nem a bucsuszó, hanem fogadalom, mint aki még munkát vállal az elvek kavargásában. Nem nemzeti, csak népegség vagyunk, kitarunk a zsidóság történeti formái közül abban, hogy más népek nemzeti életében élve, *a mi nemzeti érzésünk azé a nemzeté volt a maga végzettségében és marad az övé — akié volt!* Zsidó vallás, nem zsidó nemzet. Új uralomra kerülhetünk át, amely nemzetét parancsolhatja a maga zsidóságát, *de mi nem vagyunk nemzet. Ugy*

kerülünk át, mint a magyarságnak egy része. Az igazság az, hogy magyar zsidók voltunk, vagyunk és az új uralomban is magyar zsidók vagyunk. Hiába! nem tudunk hűtlenkedni, nem tudunk követ dobni a kutba, amelynek a vizét ittuk.

A templomi ünnep után a főrabbi lakásán a premontrei főgimnázium tanári kara *Kovács* igazgató vezetése mellett, majd *Materny Imre* ág. ev. lelkész üdvözölték a jubiláló főrabbit. Utánuk *Sulyok* István református esperes többek közt a következőket mondta.

— Főtisztelendő barátom! Amikor a református egyház nevében jövök hozzád, hogy üdvözöljelek, akkor ez azt jelenti, hogy az idealizmusról álmódó pap köszönti benned az idealizmust megvalósító papot. Életed alkonyán vígyen téged az Isten a szeretet útján tovább zavartalan boldogságban, hogy szálljon el az alkony minden borús felhője fejed felett és zavartalan harmóniában folytathassad papi működésedet egyházad javára.

Az üdvözlésre *Kecskeméti* meghatott hangon így válaszolt:

— Édes barátom, ezután fogunk mi csak ismerkedni igazán. Ha eddig csak ismertük egymást, ezután kell, hogy az élet utvesztőjében végre egymásra leljen a lelkünk, hogy egyek legyünk, mint azok az árnyékok, amelyek az élet rögs útján oly sokszor borultak felénk, hoztak bennünket olyan közel egymáshoz. Te a fény embere vagy, az voltál mindig az élet sötétjében is. Eljön még a kaoszban tévelygő emberiség egét borító boru után a békét, szeretetet, emberi megértést hozó világosság napja, amelynek mindig fénye és tüze voltál. Az Uristen tartson, óvjon, védjen meg.

A főrabbi válasza után a két pap, könnyekkel szemekben, megcsókolta egymást.

Izléses női kalapok

200 K feljebb
és leánykalapok kaphatók
SCHIMMER MORNE Piac-
utca 2.

Szállítási iroda áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy szállítási irodámat Simonffy-u. 30. sz. alatti lakásomról Hunyadi-u. 20. sz. alá helyeztem át, hol mindenféle költöztetést, fuvarozást helyben és vidékre 35 év óta fennálló cégem szakértelmével és lelkiismeretességével a legpontosabban eszközölök.

Saját készítésű cipők

legjobb kivitelben és legolcsóbban beszerezhető készen és méret után

Grünwald cipőüzem

SAS-UTCA 4.

Kölcsönös-segélyző épület.

Frank Sándor

női divat üzlete

Piac-utca 42. sz.
(Magyar-kávéházzal szemben.)

Tavaszi felöltők,
kosztümök,
grenadin és opál
blousok
nagy választékban

Olcsó
szabott árak!

A debreceni szellembuvarok

Spiritiszta-egyesület
Debrecenben

Az asztaltáncoltatás, a beszélő forint, a szellemidézés és más egyéb spiritiszta mutatvány ideje — ugyiltszik — még mindig nem járt le. A szellemidézés misztikus tudományának Debrecenben is vannak lelkes hívei, akik most egyesületbe állottak össze, hogy egyesült erővel ápolhassák a szellemek kultuszát.

Az egyesület ügyeit ideiglenesen *Malray* Gábor főállamügyész-ségi igazgató és *Török* Péter nyugdíjas tanár vezetik, akik a napokban megküldték az egyesület alapszabályait a polgármesternek azzal a kéréssel, hogy terjessze föl a belügyminiszterhez.

Az alapszabályokból kitűnik, hogy az egyesület címe: »A szellembuvarok debreceni egyesülete«. Az egyesületnek hivatalos bélyegzője is van, a spiritiszták hagyományos szimbólumával. Az egyesület erkölcsi célja a tagok önmegnevelése keresztényen vallás-erkölcsi alapon, gyakorlati célja pedig a szellemi jelenségek kutatása és tanulmányozása.

Az egyesület nem ismer valláskülönbséget, tagja lehet bármely vallású férfi vagy nő, aki 18-ik életévét betöltötte. A főlételre jelentkezők csak akkor kérhetik a végleges beiktatást ha három havi előkészítés után beigazolják, hogy a szellemtanban kellő jártasságra tettek szert. Az egyesület épp úgy tart közgyűléseket, mint a kevésbé szellemi egyesületek. Esetleges vagyonukat emberbaráti célokra fordítják.

A polgármester a szellembuvarok kérését áttette a rendőrséghez véleményezés céljából. Egy rendőrtiszt érintkezésbe lépett az egyesülettel, részt vett több ülésükön és megállapította, hogy az egyesület működése valóban vallás-erkölcsi alapon áll és nincs

Teljes tisztelettel

Gsengeri Károly özvegye